

ז' חשון, תשפ"א; 25 אוקטובר, 2020

לכבוד
וועדת המכרזים המשרדית

שלום רב,

הנדון: הפעלת מערך הכשרה וטיפול ייחודי להתמודדות עם התמכרות במיזם משותף עם עמותת 'המרכז הישראלי להתמכרויות' (ע"ר 580660447)

רקע כללי

התמכרות היא תופעה רחבת היקף אשר חוצה מעמדות סוציו-אקונומיים, גילאים ופלחים שונים בארץ ובעולם, והיא מוכרת כיום כמחלה רפואית בעלת מאפיינים ביולוגיים, פסיכולוגיים וחברתיים בולטים. ע"פ מחקר אפידמיולוגי שנערך ע"י המרכז הישראלי להתמכרויות, 1 מכל 10 מבוגרים סובל מהפרעת שימוש או התמכרות. נתונים אלו הופכים את ההתמכרות לאחת הבעיות הבריאותיות השכיחות בישראל. כמו כן, מנתוני המשרד עולה כי קיימת עלייה בתקופה האחרונה במספר הפונים למחלקות לשירותים חברתיים, כחלק מתקופת משבר הקורונה, כאשר העלייה בפניות מתבטאת גם בעלייה בדפוסי השימוש בחומרים ממכרים, לרבות קנאביס ותרופות מרשם, וחלה עלייה בהתנהגויות ממכרות כמו הימורים אונליין ופורנוגרפיה ברשת.

במקרים רבים ההתמכרות מביאה להידרדרות במצב הכלכלי והחברתי, לסיכון מוגבר למוות ולתחלואה, להתנהגות אנטי חברתית ולפגיעה במשפחה. במחקר כלכלי של המרכז הישראלי להתמכרויות ICA בשיתוף עם חברת דלויט מ-2019 עולה כי אומדן הנזק הכלכלי למשק הישראלי של תופעת ההתמכרויות עומד על הפסד בגובה 7 מיליארד ש"ח בשנה, לאור ירידה בפרודוקטיביות העבודה של מי שסובל מהתמכרות, עלויות רפואיות, פשיעה ואכיפה ועוד.

לאור האמור, וכיוון שמשרדנו מהווה הגורם המטפל העיקרי באנשים הסובלים מהתמכרות, ובהתאם לאישור השר חה"כ איציק שמולי ובהנחיית מנכ"ל המשרד ד"ר אביגדור קפלן, גיבשנו מיזם משותף ייחודי עם עמותת 'המרכז הישראלי להתמכרויות', בהתאם לתקציב תוספתי ייחודי שהתקבל לטובת קידום מיזם זה. לכן אנו פונים בבקשה לאישור תכנית חדשנית זו, כמפורט להלן, על אף התקציב המשכני, לאור הדחיפות והחשיבות בביצוע ההתקשרות ואי אובדן הכספים הייעודיים אשר יועדו לטיפול ושיקום האוכלוסייה וסיוע בצמצום תופעה כאובה זו. יודגש כי קיים המקור התקציבי לביצוע ההתקשרות, ומודל אבני הדרך המצורף אושר (אישור תקציבאית מצורף).

רקע לתכנית

המרכז הישראלי להתמכרויות ICA הוא מרכז קליני אקדמי שנוסד במטרה לקדם את הטיפול בהתמכרויות, להכשיר אנשי מקצוע ולקדם את המחקר, המניעה והמדיניות הלאומית בתחום. העמותה מפעילה מרפאת הכשרה, ומערך הכשרות אשר מאות אנשי מקצוע לקחו בו חלק עד כה במגוון פעילויות והשתלמויות, ובהכשרה קלינית דו-שנתית לטיפול בהתמכרויות. תהליך הטיפול במרפאה כולל מערך אינטגרטיבי - רפואי, פסיכיאטרי, פסיכותרפי פרטני, קבוצתי, זוגי/משפחתי ושיקומי. תמהיל המטופלים ושיטות הטיפול במרפאה מתמקדים באוכלוסייה הכללית, בהתמכרויות בעידן זוגי/משפחתי עם רקע נפשי נלווה. המרכז פיתח התמקצעות ספציפיות בהקמה ובתפעול של מרפאות הכשרה, כפי הנוכחי והתמודדות עם

מינהל סיוע לבתי המשפט ותקון | www.molsa.gov.il | אתר ממשל זמין - www.gov.il
הנהלת המינהל

שירות מבחן לנוער | שירות מבחן למבוגרים | רשות חסות הנוער | שירות חקירות ילדים וחקירות מיוחדות | יחידות הסיוע לביהמ"ש לענייני משפחה ובתי הדין הרבניים | שירות לטיפול בהתמכרויות | שירות נוער, צעירות וצעירים | שירות שיקום נוער

רח' ירמיהו 39 מגדלי הבירה, ירושלים | טל. 02-5085800/871 | פקס. 02-5085970

שמקובל היום במדינות המובילות בעולם בטיפול בהתמכרות, תוך שילוב מומחים בטיפול בהתמכרויות בעלי ניסיון בטיפול פסיכיאטרי-רפואי, טיפול פסיכותרפי פרטני, טיפול סוציאלי כמו גם משפחתי וזוגי ושיקום חברתי והפעלת השתלמויות והכשרות מקצועיות לצוותים בהתאם.

התכנית המוצעת

במסגרת התכנית המוצעת, העמותה תפעיל במיזם משותף עם המשרד מערך הכשרה לפיתוח התמקצעות עדכנית ו-Best Practices לטיפול בהתמכרויות, המותאמים למאפייני האוכלוסייה, החומרים וההתנהגויות הממכרים הנפוצים כיום בישראל. בתכנית זו, העמותה תפעיל מרכז ארצי בנתניה שיכלול:

- שילוב עו"סים שעברו את קורס הכשרה בביה"ס המרכזי של העובדים הסוציאליים בתהליך משלים של התמקצעות בפסיכותרפיה אינטגרטיבית הכוללת טיפול פרטני, רפואי, משפחתי, קבוצתי ושיקומי, תוך התמקדות בבריאות הנפש, בעבודה קלינית המבוססת על גישת מזעור נזקים ובשיטות טיפול מבוססות מחקר כגון הגישה המוטיבציונית.

- מרכז טיפול ייחודי כפלטפורמה להכשרה קלינית-מעשית של העובדים הרלוונטיים.

- גיבוש והטמעה של פרוטוקולים ייעודיים לטיפול - הגדרת Standard of Care מקיף ומותאם למגוון המטופלים המתמודדים עם התמכרויות במסגרות הרווחה. אלו יתבססו על תהליכים מבוססי-מחקר תוך התאמה והטמעה של פרוטוקולים וכלי טיפול ייעודיים להתמכרויות ספציפיות באוכלוסיות יעד שונות ותכנית הכשרה, תוך בחינה מקיפה של פרוטוקולים אלו ויעילותם בהתערבות מול אוכלוסיות מגוונות.

במסגרת המיזם, העמותה תפעיל צוות קליני מקצועי אשר יוביל את הטיפול במטופלים ואת ההכשרה הקלינית (עיונית ומעשית) בת השנה למטופלים. ההכשרה נשענת על שלושה רכיבים שלובים זה בזה: ידע תיאורטי מעמיק והרחבה של תכני טיפול מתקדמים, הכשרה קלינית-מעשית מקיפה והדרכה פרטנית וקבוצתית ממוקדת. תכנית זו תעניק למטופלים סט כלים ומיומנות לטיפול יעיל ומשמעותי בהתמכרויות, הרחבה של תכני טיפול מתקדמים ואינטר-דיסציפלינריים, התמקצעות בטיפול אינטגרטיבי בהתמכרויות וחיבור מקצועי בין תחומי בריאות הנפש והתמכרויות.

קהל יעד מטופלים – עובדים סוציאליים מנוסים, המטפלים ביחידות לטיפול בהתמכרויות ברשויות המקומיות, בקהילות הטיפוליות, בקהילות השיקום ועוד. המועמדים המתאימים יאותרו על ידי המשרד ויופנו להכשרה – תוך תיאום של המשרד מול הרשויות המקומיות הרלוונטיות. תכנית ההכשרה מתבססת על ידע מוקדם של המטופלים (קורס בסיסי לטיפול בהתמכרויות בביה"ס המרכזי לעו"ס של משרד הרווחה), ובנוסף נדרש מינימום שלוש שנות ניסיון בטיפול על מנת להתאים לרכיב הקליני של ההכשרה. במסגרת התכנית ישולבו 25 מטופלים להכשרה בכל שנה.

קהל יעד מטופלים - המיזם יתמקד בטיפול בקבוצות שאינן מקבלות שירותים נכון להיום מגופי הרווחה השונים. במרפאה יינתן מענה טיפולי למטופלים הסובלים מהתמכרות לאלכוהול, קנביס, תרופות מרשם, הימורים ומין/פורנוגרפיה בדגש על אוכלוסייה כללית "נורמטיבית" המתמודדת עם התמכרויות. המטופלים יגויסו באמצעות קמפיין ופעולות שיווק ייעודיות, כאמור במטרה להביא קהל יעד חדש. במסגרת הטיפול ילווה כל מטפל שישה (6) מטופלים במשך שנה, כך שבכל שנה ילוו בתכנית 150 מטופלים.

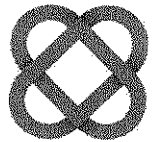
יש לציין כי במסגרת המיזם, הקליניקה הטיפולית ומרכז ההכשרה של העמותה יעמדו לרשות תכנית ההכשרה באופן ייעודי, תוך יצירת תשתית להרחבת התכנית בעתיד, בהתאם להקצאות תקציביות. המרחב הפיסי שתעמיד העמותה יכלול

מינהל סיוע לבתי המשפט ותקון | www.molsa.gov.il | אתר ממשל זמין - www.gov.il
הנהלת המינהל

שירות מבחן לנוער | שירות מבחן למבוגרים | רשות חסות לנוער | שירות חקירות ילדים וחקירות מיוחדות | יחידות הסיוע לביהמ"ש לענייני משפחה ובתי הדין הרבניים | שירות לטיפול בהתמכרויות | שירות נוער, צעירות וצעירים | שירות שיקום נוער

רח' ירמיהו 39 מגדלי הבירה, ירושלים | טל. 02-5085800/871 | פקס. 02-5085970

חדרי טיפול פרטניים, חדרי טיפול משפחתיים, חדרי טיפול קבוצתיים, חדר רופא, חדר אחות ומשרד קבלה, בנראות מזמינה ונעימה, כחלק מתפיסת הטיפול.

תכנים מרכזיים בתכנית ההכשרה – התמכרויות התנהגותיות, התמכרות לחומרים בדגש על התמכרות לקנביס ומשככי כאבים, התייחסות לבריאות הנפש ותחלואה כפולה, התייחסות לטראומה בתהליך הטיפול בהתמכרות ומאפייני טיפול באוכלוסייה 'נורמטיבית'. תכני ההכשרה נשענים על גישות טיפול מבוססות מחקר ופרוטוקולים טיפוליים ייעודיים להתמכרויות ולאוכלוסיות יעד שונות. בנוסף תכלול ההכשרה התייחסות להכרות עם מדיניות השירות, התע"ס, חוק הפיקוח על מסגרות הטיפול למשתמשים בחומרים, מתווה הצמיחה והמומחיות, והמענים על כל הרצף של השרות לטיפול בהתמכרויות.

רכיבי ותהליכי תכנית ההכשרה – לימודים עיוניים, הכשרה קלינית מעשית, הדרכות פרטניות וקבוצתיות, סדנאות, תרגולים, התנסויות, ניתוחי מקרה ודיונים, סיורים לימודיים והערכה, ליווי, פיקוח ומישוב של התקדמות המשתלמים ואיכות הקשר ההדרכתי.

מבנה ההכשרה – ההכשרה תתקיים יומיים בשבוע במשך שנה. חודש ההכשרה הראשון יכלול השתלמות אקדמית-קלינית מרוכזת כבסיס לקליטת מטופלים, יום אחד בלבד בשבוע. בהמשך, יום אחד בשבוע יוקדש ללימודים עיוניים, הדרכות קבוצתיות ושיבת צוות ויום נוסף יוקדש לטיפולים והדרכה פרטנית. הלמידה תהיה במודל היברידי ותשלב מפגשים פרונטליים ולמידה עיונית אונליין.

- ההכשרה תכלול 192 שעות אקדמיות לכל משתתף (ב-45 שבועות בשנה), הכוללות בחודש הראשון תכנית עיונית מרוכזת יום בשבוע – 28 ש"א, ובהמשך השנה (11 חודשים), תכנית עיונית במקביל למעשי יומיים בשבוע – 164 ש"א.
- בנוסף ההכשרה תכלול 135 שעות הדרכה לכל משתתף לאורך השנה (לפי 45 שבועות בשנה), הכוללות 1.5 שעות שבועיות להדרכה פרטנית ו-1.5 שעות שבועיות להדרכה קבוצתית.

תשלום ומודל הפעלה

התשלום לעמותה לאורך הפעלת התכנית יהיה באמצעות דיווחי הוצאות שוטפים, וזאת בהתאם למודל אבני הדרך המצורף ובדרישות תשלום תקופתיות שיועברו על ידי העמותה. איוש כוח האדם לתקנים השונים שאינם מאוישים עדיין והתאמת תכנית העבודה השוטפת ייעשו בתיאום עם המשרד לאורך שלוש שנות התכנית.

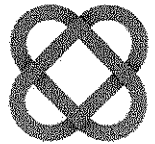
כמו כן התכנית תלווה בוועדת היגוי תקופתית, שתכלול את נציגי המשרד (לרבות האחראי על פרויקטים ייחודיים ופילוסופים במינהל תקון ונציגי השירות לטיפול בהתמכרויות) ואת נציגי העמותה, וזאת בכדי לבסס את דרכי העבודה לאורך תקופת המיזם, להתאים ולאשר את תכנית העבודה השנתית השוטפת ולדון בסוגיות רלוונטיות שונות – זאת בנוסף לעבודה הפיקוחית השוטפת שתתבצע על התכנית והפעלתה. בנוסף, התכנית תלווה במחקר מלווה שיבחן לעומק את תוצאותיה השונות, באמצעות אגף המחקר של משרדנו, כאשר בסיס הנתונים יאפשר בחינת היבטים בתכנית כגון יעילות הטיפולים השונים בהתמכרויות, יעילות הטיפול באוכלוסיות יעד השונות, שיפור תחושת המסוגלות הטיפולית של המטופלים ועוד (לרבות בחינת אפיון סוציו-דגמורפי וקליני של הפונים לטיפול במרכזים אלו (מגדר, קבוצת גיל, רקע סוציו-אקונומי, הפרעות נפשיות נלוות, סוג ההתמכרות), גורמים סוציו-דמוגרפיים וקליניים המשפיעים על סוג ורמת החומרה של ההתמכרות, יעילות הטיפול ויעילותם של פרוטוקולים טיפוליים ייעודיים עם המשך מעקב לתקופה של עד שנתיים לאחר סיום הטיפול, בחינת שיפור במסוגלות מקצועית של משתתפי התכנית ועוד).

מינהל סיוע לבתי המשפט ותקון | www.molsa.gov.il | אתר ממשל זמין - www.gov.il
הנהלת המינהל

שירות מבחן לנוער | שירות מבחן למבוגרים | רשות חסות הנוער | שירות חקירות ילדים וחקירות מיוחדות | יחידות הסיוע לביהמ"ש לענייני משפחה ובתי הדין הרבניים | שירות לטיפול בהתמכרויות | שירות נוער, צעירות וצעירים | שירות שיקום נוער

רח' ירמיהו 39 מגדלי הבירה, ירושלים | טל. 02-5085800/871 | פקס. 02-5085970

מודל ההפעלה הכולל המאושר (לשלוש שנים), מיום 1.12.2020 ועד ליום 30.11.2023 עומד על סך של 14,416,445 ₪. נבקש אישורכם להפעלת התכנית לשנתיים הראשונות (מיום 1.12.2020 ועד ליום 30.11.2022), בהיקף תקציבי כולל של 9,814,013 ₪, ולאישור אופציה לשנה שלישית נוספת, בהתאם למודל אבני הדרך. כמיזם משותף, המשרד יממן בשנתיים אלו 49% מהעלות – סך כולל של 4,808,866 ₪ והעמותה תעמיד 51% מהעלות, בסך כולל של 5,005,147 ₪, ממקורות פרטיים ולא ממקורות ציבוריים (אישור ר"ח העמותה מצורף).

בברכה,

נפתלי יעב"ץ

רמ"ט מינהל תקון ומנהל תחום פרויקטים

העתקים:

אביגדור קפלן, מנכ"ל המשרד

אלין אלול, סמנכ"לית בכירה וראש מינהל סיוע לבתי משפט ותקון

שבי אהרון, מנהל השירות לטיפול בהתמכרויות

